

FACTSHEET

FABELS OVER DE ECONOMIE

Mythe 1

NEDERLANDERS
WERKEN VEEL
TE WEINIG!

Feit

NEDERLANDERS ZIJN NIET LUI, MAAR JUIST
IJVERIG. DE INDRUK DAT NEDERLANDERS
WEINIG WERKEN KOMT VOORT UIT EEN
VERKEERDE VERGELIJKING.

WERK PER WEEK VS. PER INWONER

GEMIDDELD WERKEN NEDERLANDERS MINDER
UREN PER WEEK DAN IN VEEL EUROPESE
LANDEN...

...MAAR PER INWONER WERKEN WE JUIST
VEEL EN MEER DAN IN BUURLANDEN ZOALS
DUITSLAND EN BELGIË...

800
... IN DE JAREN '80 WERKTEN WE MINDER
DAN 650 UUR PER INWONER PER JAAR...

700
... TEGENWOORDIG WERKEN WE BIJNA
850 UUR PER INWONER PER JAAR.

650

MEER WERKEN IS GEEN OPLOSSING VOOR
ARBEIDSTEKORTEN

ONDANKS RECORDAANTAL GEWERKTE UREN
IS DE ARBEIDSKRAPTE GROTER DAN OOI...

... VEEL DEELTIJDERS COMBINEREN WERK
MET ZORG EN HUISHOUDEN...

zoals de politiek ook van ons vraagt

... DWINGEN TOT FULLTIME WERK KAN AVERECHTS
WERKEN; SOMMIGE MENSEN Zouden DAN
STOPPEN OMDAT ZE ZORGTAKEN VERKIEZEN
BOVEN BETAALD WERK.

DAT KOMT DOOR BREDE ARBEIDSDEELNAME

GROTE GROEPEN - MANNEN, VROUWEN,
JONGEREN EN OUDEREN - WERKTEN MEE,
TOT LATE LEEFTIJD. IN ANDERE LANDEN ZIJN
VEEL MEER MENSEN WERK LOOS OF GAAN
EERDER MET PENSIOEN...

... NEDERLAND KENT DUS HOGE ARBEIDS-
PARTICIPATIE, MEDE DANKZIJ DEELTIJDWERK.

Conclusie

DE "DEELTIJDPRINSES" IS EERDER EEN
DEELTIJDRIDDER - ESSENTIEEL VOOR EEN
LAND WAARIN WE WERK, ZORG EN VRIJ-
WILLIGERSWERK MET ELKAAR COMBINEREN.

FACTSHEET

FABELS OVER DE ECONOMIE

Mythe 2

NEDERLAND
IS EEN HEEL
GELIJK LANDJE

Feit

DE ONGELIJKHEID IN NEDERLAND GROEIT,
ZOWEL IN INKOMEN ALS VERMOGEN.
HET BLIJFT ALLEEN VERSTOPT OMDAT
LAGERE INKOMENS STEEDS HARDER WERKEN.

INKOMEN

ONGELIJKHEID IN BESTEEDBAAR INKOMEN, NA
BELASTINGEN, LIJKT STABIEL. MAAR OP LANGERE
TERMIJN* NEEMT DIE ONGELIJKHEID TOE.

*sinds 1977

ARBEIDSMOMSTANDIGHEDEN

MAAR HET GAAT TOCH NIET ALLEEN OM
HOEVEEL JE VERDIENT, MAAR OOK IN
WELKE OMSTANDIGHEDEN?

LAGE INKOMENS (VAAK VROUWEN) ZIJN MEER
GAAN VERDIENEN DOOR (VEEL) MEER TE WERKEN,
MAAR IN FLEXIBELE EN ONZEKERE BANEN...

...TERWIJL HOGE INKOMENS VOORAL MEER VER-
DIENEN DOOR HOGERE LONEN, NIET NOODZAKELIJK
DOOR HARDER TE WERKEN, IN ZEKERE BANEN.

Conclusie

NEDERLAND IS NIET HET "GELIJKSTE" LAND VAN
EUROPA, MAAR KENT GROEIENDE VERSCHILLEN.

80%

DE RIJKSTE 1% ZAG EEN GROEI VAN +80%
INKOMEN IN DE LAATSTE 40 JAAR...

50%

... DE RIJKSTE 10% ZAG EEN GROEI
VAN +60% IN 40 JAAR...

30%

... EN DE 10% LAAGSTE INKOMENS ZAGEN EEN
GROEI VAN +25% IN 40 JAAR.

20%

10%

VERMOGEN

DE TOP 1% ALLERRIJKSTE HUISHOUDENS
BEZIT NU 25% VAN HET TOTALE VERMOGEN.
IN DE JAREN '80 WAS DIT 15% ...

... DE RIJKSTE 10% HUISHOUDENS BEZIT
55% VAN ALLE RIJKDOOM TERWIJL DE
'ARMSTE' 50% SLECHTS 2% BEZIT.

FACTSHEET

FABELS OVER DE ECONOMIE

Mythe 3

IEDEREEN MAAKT
KANS OP HUISJE-
BOOMPJE-BEESTJE

Feit

ECONOMISCHE ONGELYKHEID VERTAALT ZICH
IN LEVENSKENZES – VOORAL BIJ DE VEELAL
JONGE GEZINNEN DIE LATER
AAN HET LEVEN BEGINNEN.

ER IS SPRAKE VAN EEN DALEND KINDERTAL...

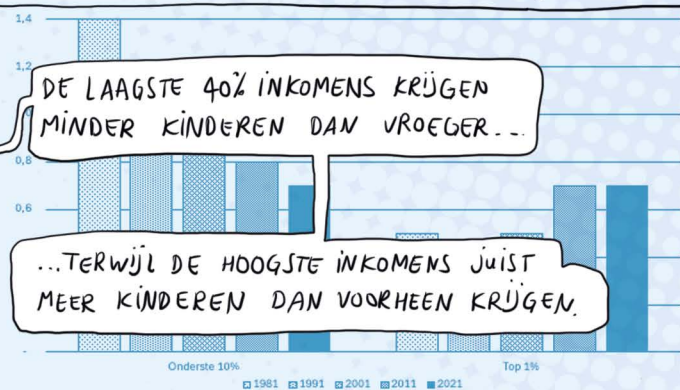
ER WORDEN STEEDS MINDER
KINDEREN GEBOREN...

... IN 2010 KREGEN NEDERLANDSE VROUWEN
GEMIDDELD 1,8 KIND, IN 2024 LAG DIT OP 1,43.

... MAAR DAT DALENDE KINDERTAL IS NIET GEÏJK VERDEELD

DE LAAGSTE 40% INKOMENS KRÏGEN
MINDER KINDEREN DAN VROEGER...

... TERWIJL DE HOOGSTE INKOMENS JUÏST
MEER KINDEREN DAN VORHEEN KRÏGEN.

Oorzaken

FLEXIBELE CONTRACTEN, STUDIESCHULDEN EN
STAGNATIE VAN INKOMENS BLÏJKEN BELANGRIJKE
REDENEN OM NIET – OF LATER AAN EEN
GEZIN TE KUNNEN BEGINNEN.

ER IS EEN WOONCRÏSIS: IN REGIO'S MET
HOGE HUIZEN-PRÏZEN DAALT HET
KINDERTAL NÔG STERKER.

MET NAME VROUWEN MET ONZEKERE CONTRACTEN
EN GEBREK AAN EEN STABIELE WOONSITUATIE
BEGINNEN LATER, OF NIET, AAN KINDEREN.

Conclusie

VOOR MENSEN MET LAGERE INKOMENS EN
ONZEKERE ARBEIDSCONTRACTEN WORDT
HET STEEDS MOEILIJKEER AAN EEN
HUISJE - BOOMPJE - BEESTJE TE
BEGINNEN.

FACTSHEET

IS ER ECHT GEEN GELD
VOOR DE PUBLIEKE SECTOR?

Mythe 4

DE NEDERLANDSE
OVERHEID IS
VEEL TE GROOT

Feit

DE OVERHEID IN NEDERLAND IS KLEINER
DAN VAAK WORDT GEDACHT.

HET PUBLIEKE BEELD DAT WE HEBBEN

POLITICI PRESENTEREN DE OVERHEID GRAAG ALS
EEN LOG, GELDVERSLINDEND APPARAAT DAT
WEINIG OPLEVERT.

LAAT ME JE EEN VOORBEELD GEVEN:

HET KABINET-SCHOOF KONDIGDE BEZUINIGINGEN
AAN OP AMBTENAREN EN SALARISSTIJGINGEN...

...DEZE POLITIEKE RETORIEK VERSTERKT
HET BEELD VAN EEN 'OVERVOLLE OVERHEID'.

EEN INTERNATIONALE VERGELIJKING

WANNEER WE KIJKEN NAAR HET AANTAL AMBTE-
NAREN PER INWONER, DAN IS DE NEDERLANDSE
OVERHEID EIGENLIJK HEEL KLEIN. ALLEEN IN
DUITSLAND ZIJN ER MINDER AMBTENAREN
PER INWONER.

FEITEN EN CIJFERS

JOOST EERDMANS

fractie voorzitter
van JA21

STELDE OP TELEVISIE BIJVOORBEELD DAT
ER 300.000 BELEIDSAMBTENAREN ZIJN...

...IN WERKELIJKHEID ZIJN DAT ER
ONGEVEER 20.000...

...INCLUSIEF UITVOERENDE DIENSTEN ZOALS
BELASTINGDIENST, RIJKSWATERSTAAT ETCETERA TELT
DE RIJKSOVERHEID CIRCA 170.000 AMBTENAREN...

...GEMEENTEN, PROVINCIES EN WATERSCHAPPEN
VOEGEN EXTRA AMBTENAREN TOE, MAAR IN INTER-
NATIONALE CONTEXT BLIJFT NEDERLAND BESCHIEDEN.

Conclusie

DE NEDERLANDSE OVERHEID IS NIET
GROOT, MAAR SLANK EN EFFICIËNT.

FACTSHEET

IS ER ECHT GEEN GELD VOOR DE PUBLIEKE SECTOR?

Mythe 5

DE OVERHEID
KOST ALLEEN
MAAR GELD.

Feit

DE OVERHEID MAAKT ECONOMISCHE
GROEI MOGELIJK IN PLAATS VAN
DIE TE BELEMMEREN.

HET PUBLIEKE BEELD DAT WE HEBBEN

"EERST VERDIENEN, DAN VERDELEN"...

... IS EEN POPULAIRE UITSpraak VAN POLITICI
ZOALS VINCENT KARREMANS, DIE SUGGEREERT DAT
BEDRIJVEN GELD VERDIENEN EN DE OVERHEID
ALLEEN GELD UITGEEFT...

... ALS WE DUS GELD WILLEN UITGEVEN AAN
DINGEN ALS ZORG EN ONDERWIJS MOET HET
EERST WORDEN 'VERDIEND' DOOR ONDERNEMINGEN.

FEITEN EN CIJFERS

BEDRIJVEN KUNNEN ALLEEN FUNCTIONEREN
DANKZIJ PUBLIEKE VOORZIENINGEN:

ONDERWIJS EN OPGELEID PERSONEEL...

... INFRASTRUCTUUR EN VEILIGHEID...

... GEZONDHEIDSZORG EN SOCIALE VANGNETTEN

INNOVATIE IS VAAK OVERHEIDSWERK:

TECHNOLOGIEËN ALS GPS, TOUCHSCREEN EN
MICROCHIPS KOMEN VOORT UIT INVESTERINGEN
VAN OVERHEDEN EN UNIVERSITEITEN

ECONOMISCH FUNDAMENT:

DE OVERHEID VORMT HET FUNDAMENT
WAAROP BEDRIJVEN BOUWEN...

... ZONDER PUBLIEKE INVESTERINGEN
STORT DAT FUNDAMENT IN.

Conclusie

DE OVERHEID KOST NIET ALLEEN GELD –
ZE VERDIENT HET INDIRECT TERUG VIA
GROEI, INNOVATIE EN WELZIJN.

FACTSHEET

IS ER ECHT GEEN GELD VOOR DE PUBLIEKE SECTOR?

Mythe 6

ONDERWIJS
IS EEN
KOSTENPOST

Feit

ONDERWIJS IS EEN INVESTERING MET
HOOG RENDEMENT — VOOR MENS,
MAATSCHAPPIJ, EN ECONOMIE.

DE HUIDIGE SITUATIE

IN DE MILJOENNOTA VAN 2025 WORDT
1,3 MILJARD EURO BEZUINIGD OP ONDERWIJS.

BEZUINIGINGEN WORDEN VERDEDIGD ONDER HET
MOM VAN DE BEGROTING OP ORDE BRENGEN...

...EN HET FEIT DAT HET GELD EERST
VERDIEND MOET WORDEN VOORDAT HET
VERDEELD WORDT.

FEITEN EN CIJFERS

ONDERWIJS INSTELLINGEN ÉN WERKGEVERS*
WAARSCHUWEN ZELF:

"Zonder goed onderwijs en onderzoek
verdiene we in de toekomst geen geld meer."

WE ZIEN NU AL EEN TEKORT AAN LERAREN EN
DALENDE LEERPRESTATIES, ZALS PISA-SCORES.

ONDERWIJSUITGAVEN VORMEN EEN STEEDS
KLEINER DEEL VAN DE ECONOMIE. WE GEVEN DUS
RELATIEF STEEDS MINDER UIT AAN ONDERWIJS.

*VNO-NCW en 24 CEO'S

Conclusie

INVESTEREN IN ONDERWIJS IS INVESTEREN
IN DE TOEKOMST. DE PUBLIEKE SECTOR IS
GEEN KOSTENPOST, MAAR EEN ONMISBARE
GROEIMOTOR. DIE GROEIMOTOR ONDER-
HOUDEN WESTEEDS SLECHTER EN HET
KABINET SCHODD MAAKTE HET NOG
EEN STUK ERGER.

FACTSHEET

DRIE MYTHES OVER KOOPTKRACHT, WERK EN DE WW

Mythe 7

DE POLITIEK IS EEN KOOPTKRACHT-MACHINE

Feit

POLITIEK HEEFT MAAR BEPERKTE INVLOED OP DE KOOPTKRACHT VAN HUIS HOUDENDS.

WAT IS KOOPTKRACHT?

DE KOOPTKRACHT BEPAALT HOEVEEL MENSEN MET HUN INKOMEN DAADWERKELIJK KUNNEN KOPEN.

DAT GAAT EENZIJDS OM HOEVEEL GELD ER BINNENKOMT, EN ANDERZIJDS HOEVEEL DUURDER HET LEVEN WORDT.

ALHOEWEL DE POLITIEK GRAAG OVER KOOPTKRACHT PRAAT, WORDT VERREWEG HET GROOTSTE DEEL VAN HET INKOMEN BEPAALD DOOR LOON.

VEEL BELANGRIJKER DAN WAT DE POLITIEK DOET ZIJN DUS DE RESULTATEN DIE WIJ ALS VAKBOND MET ELKAAR BEHALEN IN BIJVOORBEELD CAO-ONDERHANDELINGEN.

BELEID EN LOONONTWIKKELING

POLITICI KUNNEN WEL INVLOED UITOEFENEN VIA BELASTINGEN, HET MINIMUMLOON OF AMBTENARENSALARISSEN.

MAAR DE GROOTSTE STIJGING VAN INKOMENS KOMT VIA CAO-LOONEN. DIT BEVESTIGT OOK HET CBS, DAT ZEVEN KWARTALEN OP RIJ AANGAF DAT KOOPTKRACHTSTIJGING TE DANKEN WAS AAN HOGERE CAO-LOONEN.

BELEID EN INFLATIE

DE OVERHEID KAN TIJDELIJKE VERLICHTING VAN PRIJSTIJGINGEN BIEDEN DOOR BTW TE VERLAGEN OF PRIJS PLAFONDS IN TE STELLEN (ZOALS BIJ ENERGIE.)

DEZE MAATREGELEN DEMPEN PRIJZEN TIJDELIJK, MAAR LOSSEN INFLATIE NIET OP.

VERKIEZINGSPROGRAMMA'S

VEEL PARTIJEN SLAGEN ER NIET IN OM KOOPTKRACHT STRUCTUREEL TE VERBETEREN.

ALLEEN PARTIJEN DIE ARBEID MINDER EN VERMOGEN MEER BELASTEN ZORGEN ERVOOR DAT DE MEESTE MENSEN NETTS OP LANGE TERMIJN MEER OVERHOUDEN.

Conclusie

DE KOOPTKRACHTMACHINE VAN DE POLITIEK BESTAAT NIET — ECHTE LOONSTIJGING KOMT UIT CAO'S EN VAKBONDSCRACHT. SOMMIGE PARTIJEN ZOALS SP EN GL-PVDA KIEZEN WEL VOOR EEN FUNDAMENTEEL ANDERE VERDELING TUSSEN WERKENDEN EN VERMOGENDEN, DAT DRAAGT OP LANGE TERMIJN WEL BIJ.

FACTSHEET

DRIE MYTHES OVER KOOPTKRACHT, WERK EN DE WW

Mythe 8

HET KABINET
VINDT DAT
WERKEN MOET
LONEN

Feit

DE PRAKTIJK LAAT ZIEN DAT DIT
PRINCIPE ZELDEN WORDT WAARGEMAAKT.

DE BELOFTE

WERKEN MOET LONEN

IMPLICEERT HOGERE
LONEN EN/OF MEER BESTEEDBAAR
INKOMEN DOOR LAGERE BELASTINGEN.
HET KABINET BELIJDT HET MET DE MOND
MAAR HANDELT ER NIET NAAR.

DE WERKELIJKHEID

KABINETS- EN COALITIEPARTIJEN DEEDEN WEINIG
OM LONEN TE VERHOGEN.

VERHOGINGEN VAN HET MINIMUMLOON
WERDEN TERUGGEDRAAIJD, EN IN DELEN
VAN DE PUBLIEKE SECTOR GELDT EEN NULLIJD.

... MAAR DIT VERGROOT VOORAL ARMOEDE.

SOMMIGE PARTIJEN, ZOALS DE VVD, VERLAGEN
UITKERINGEN ONDER HET MOM DAT ZO
WERKEN AANTREKKELIJKER WORDT...

FISCALE MAATREGELEN

OOK QUA FISCALE MAATREGELEN DEED
DE COALITIE NIET WAT HET BELOOFDE.

EEN VOORBEELD IS DE ZOGENOEMDE BUFFELBOETE:
EEN BELASTINGMAATREGEL DIE LAGERE INKOMENS
HONDERDEN EURO'S EXTRA HAD GEKOST...

... NA KRITIEK VAN VAKBONDEN WERD DEZE
MAATREGEL WITENDELIJK TERUGGEDRAAIJD.

Conclusie

POLITICI ROEPEN DAT WERKEN MOET LONEN,
MAAR HUN BELEID MAAKT WERKEN VAAK NIET
LONENDER. VAKBONDEN BLIJVEN NODIG
OM ECHTE VERBETERING AF TE DWINGEN.

FACTSHEET

DRIE MYTHES OVER KOOPTKRACHT, WERK EN DE WW

Mythe 9

DE WW
WORDT
ONBETAALBAAR

Feit

DE WERKELOOSHEIDS VERZEKERING IS
FINANCIËEL GEZOND EN TOEKOMST-
BESTENDIG.

POLITIEK DEBAT

PARTIJEN ALS D66 EN VVD WILLEN DE
WW-DUUR VERKORTEN VAN TWEE JAAR NAAR
EÉN JAAR, ZOGENAAMD OMDAT ...

... DEZE *niet meer betaalbaar* zou zijn.

NOG MEER FEITEN

DE WW IS EEN WERKNEMERSVERZEKERING,
GEFINANCIËRD UIT WERKGEVERSPREMIES.

IN 1983 GAVEN WE NOG 3,5% VAN ONS BBP
UIT AAN DE WW; NU IS DAT SLECHTS 0,3%.

DOOR HOGERE ARBEIDSPARTICIPATIE IS DE
PREMIE-INLEG GROTER DAN OOI...

Geld in WW-potten (miljarden)

NOODZAAK VAN DE WW BLIJFT

MINDER LANGDURIGE WERKELOOSHEID BETEKEN
NIET DAT DE VERZEKERING OVERBODIG IS.

NET ALS BIJ EEN BRANDVERZEKERING
ANNULEER JE EEN VERZEKERING NIET
OMDAT ER 'EVEN GEEN BRAND' IS.

ECONOMISCHE CRISES KUNNEN WERKELOOSHEID
SNEL LATEN VERDUBBELEN, ZOALS TUSSEN
2008 EN 2014.

Conclusie

DE WW IS BETAALBAAR, NOODZAKELIJK EN
GOED GEVULD. POLITIEKE PLANNEN OM TE
KORTEN ZIJN IDEOLOGISCH, NIET ECONOMISCH.

